

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีพันธกิจในการให้บริการสารสนเทศ โดยมีหน้าที่ในการจัดหา ผลิต และให้บริการสารสนเทศทุกรูปแบบ ที่สามารถตอบสนองต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพสูงมาใช้ในการสื่อสารที่ทันสมัย และใช้ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศการสื่อสารข้อมูล ทำให้การบริการทรัพยากรสารสนเทศภายในมหาวิทยาลัยและชุมชนเป็นไปได้อย่างง่ายและมีประสิทธิภาพ แต่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบการศึกษา เช่น การจัดการเรียนการสอนที่ครูหรือผู้ให้ความรู้ จำเป็นต้องเปลี่ยนวิถีทางการเรียน การสอน ผู้เรียนต้องรู้จักเลือกและแสวงหา ข่าวสารความรู้ด้านต่างๆ ซึ่งสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมด้วยตนเองมากขึ้น แต่ก็อาจจะมีสถานศึกษาบางแห่งยังขาดความพร้อมและความเข้าใจในเรื่องนี้ ดังนั้นการพัฒนาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีศักยภาพในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้และความรู้ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายห้องสมุดมีชีวิตของรัฐบาลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยขยายขอบเขตการให้บริการไปยังโรงเรียนต่างๆ มีการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยใช้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตธนบุรี และเขตบางกอกน้อย เป็นกลุ่มนำร่องในการทดลองให้บริการและสร้างเครือข่ายทางวิชาการ ซึ่งต้องอาศัยการระดมความคิดและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากบุคลากรฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อให้สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานและเกิดประโยชน์ทางวิชาการแก่มหาวิทยาลัย ชุมชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตเพื่อสร้างเครือข่ายและให้บริการทางวิชาการ กรณีศึกษา โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร”

คำถามวิจัย

1. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศจะสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยในการบริการชุมชนด้านข้อมูลข่าวสารได้อย่างไร
2. ทำอย่างไรที่จะให้ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารได้ตรงตามความต้องการ
3. ควรจัดพื้นที่และเวลาการให้บริการอย่างไร
4. การจัดทำเว็บไซต์ให้แก่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายทำได้โดยวิธีใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการ การใช้บริการข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายใน เขตชนบุรี และเขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อดำเนินการตามรูปแบบความรู้ และสารสนเทศ ตามความต้องการของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในเขตชนบุรี และเขตบางกอกน้อยจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยใช้ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. เพื่อพัฒนาให้เกิดห้องสมุดมีชีวิต โดยการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ไปสู่โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายใน เขตชนบุรี และเขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้บริการข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตชนบุรี และเขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 แห่ง เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องในการศึกษา
2. ศึกษาและสร้างรูปแบบการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลข่าวสาร โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตชนบุรี และเขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาจึงทำให้การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในลักษณะ โครงการนำร่อง
2. โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตธนบุรี และเขตบางกอก-น้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง ได้แก่
 - 2.1 โรงเรียนวัดอินทาราม เขตธนบุรี
 - 2.2 โรงเรียนศึกษานารี เขตธนบุรี
 - 2.3 โรงเรียนสตรีวัดระฆัง เขตบางกอกน้อย
 - 2.4 โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย เขตบางกอกน้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เน้นการหาแนวทางแก้ไข ปัญหา โดยประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เช่น เน้นการใช้ชุมชนทั้งชุมชนเป็นหน่วยในการศึกษา และคนในชุมชนมีส่วนร่วมหาแนวทางในการแก้ปัญหา และนำความรู้ ตลอดจนการพัฒนาไปปฏิบัติ และแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง
2. ห้องสมุดมีชีวิต หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่ดำเนินงานบนระบบฐานข้อมูลออนไลน์ที่สามารถให้บริการสารสนเทศในหลายสาขา ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ตามความต้องการในทันที ตลอดเวลาและทุกสถานที่
3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง การจัดเก็บ เผยแพร่ และการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ในระบบอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อสรุปในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย
2. ได้รูปแบบการให้และการใช้บริการฐานข้อมูล ข่าวสารและห้องสมุดมีชีวิตที่มีประสิทธิภาพ
3. ได้มีการบริหารจัดการ มีการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย